



HJ reste till London och upplevde *ABBA Voyage*

På party med avatarer och glada svenskar



Fyra ABBA-avatarer, en mäktig scenshow och extatiska fans – Hemmets Journal besökte *ABBA Voyage* i London. (Foto: Johan Persson)

ABBA Voyage har hyllats som ett av de mest nyskapande greppen inom live-musik. HJ följde med till London och fick se fyra digitala kopior som var skrämmande lika Agneta, Björn, Benny och Frida. Men visst skapade de feststämning i den sprängfyllda arenan!



Text och foto: Jörgen Cardell

Hemmets Journals Jörgen Cardell följde med på ABBA-resa till London.

London är en stad som verkar finnas i många svenskar hjärtan. Mer än 50 000 svenskar bor här och turistströmmen från Sverige är återigen stor efter pandemin. Många verkar hitta just sin grej och återkommer gärna.

Men två saker kanske drar lite extra: att gå på en fotbollsmatch i Premier League eller på en musikal i West End. Och så finns det ju en massa landmärken att se: Buckingham Palace, Big Ben, Oxford

Street och mycket mer. Och så är det ju det där med ABBA! Det verkar inte finnas någon hejd på deras framgångar. I London kan man just nu besöka musikalen *Mamma Mia! The Party* vid O2 Arena eller titta in på *ABBA Voyage* i östra London på en specialbyggd arena.

Ganska bra jobbat av killar och tjejer från Västervik, Jönköping, Torshälla och Stockholm ...

Ibland kan det vara skönt



Entrén till arenan som är specialbyggd för *ABBA Voyage*.

Glitter och glamour var det som gällde när det här glada gänget besökte *ABBA Voyage*.



som turist att släppa kontrollen och hänga med på en ordnad resa. Slip-pa störningar på tunnelbanan och bara få en biljett i handen. Och det är precis vad de 25 gäster som ska gå på *ABBA Voyage* har gjort.

Minns Brighton 1974

Hotellet de bor på heter Strand Palace och har ett riktigt centralt läge. Stämningen

är både förväntansfull inför kvällens föreställning och fylld med minnen från ABBA:s karriär. Undan för undan slinker gästerna in på

hotellets pub. – Det är första gången som jag är i London, berättar Katarina Stråle från Eskilstuna. Jag tycker om ABBA:s musik och det ska bli härligt att få uppträda i publiken. **Vänd**

” Jag blir alltid glad av ABBA:s musik



Björn Ulvaeus:

Vi lade ner vår själ för att resultatet skulle kännas äkta

Björn Ulvaeus har varit verksam i musikbranschen i mer än 60 år och är en svensk megakändis. Som ung startade han bandet Hootenany Singers hemma i Västervik, innan han gjorde global succé med ABBA och satte upp musikalerna som *Mamma Mia!* och *Kristina från Duvemåla*.

Nu har han nästan gjort sig odödlig genom att skapa en digital konsert med *ABBA Voyage* i London. Jag träffar honom när han är på besök på Storbritanniens ambassad i Stockholm för att berätta om äventyret i London.

– Konserten *ABBA Voyage* är verkligen en "game changer" för hela industrin med filmproduktioner, säger Björn Ulvaeus. Vi är pionjärer, den här tekniken har aldrig använts förut. Fler kanske kommer efter, blir det möjligen Metallica eller Mick Jagger och Keith Richard? Vem vet? Men du kan inte använda gamla filmer som en förlaga. Det krävs att

man spelar in live för att få med sitt dna i produktionen. Vi lade verkligen ner vår själ för att resultat skulle kännas äkta, säger Björn Ulvaeus.

En man bland åhörarna pekar på att många av tidernas största band faktiskt har bandmedlemmar som är döda, vilket skulle försvåra en kopia av *ABBA Voyage*.

– Ja, säger Björn med ett skratt. Vi gjorde det i tid! Men det har varit en lång process. Det var

många mörka ögonblick under resan. Vi lade ner år av arbete men visste inte alls hur publiken skulle reagera. Därför var det en lättnad när den första testpubliken reagerade positivt på vad vi visade upp.

– London var ett självklart val. Engelsmännen ser verkligen ABBA som sitt band. Staden är en stor destination för svenska turister och även om vi nu gått igenom Brexit så är London alltid London, säger Björn Ulvaeus. ■

” Den här tekniken har aldrig använts förut



Forts från föreg sida

leva något nytt. Och imorgon kväll blir det mer ABBA. Vi ska gå på *Mamma Mia! The Party*, fast den har jag sett förut i Sverige.

Ett minne som många lite äldre personer ofta har är vad de gjorde den där kvällen i Brighton i april 1974 när ABBA vann Eurovision Song Contest med *Waterloo*.

– Jag minns väldigt väl vad jag gjorde, säger Katarina. Jag låg nämligen på BB och hade precis fött en dotter!

Trots att ABBA är världsartister har Katarina ändå en lokal koppling till bandet.

– Ja, Benny bodde i Eskilstuna som liten grabb, när han var mellan 3 och 6 år. Anni-Frid är ju född i Norge men har vuxit upp i Torshälla hos sin mormor.

Bokat och klart

Paret Ulrika Nordmark och Roger Johansson kommer från Götene i Västergötland.

– Vi såg ett erbjudande i vår lokaltidning som såg lockande ut, säger Roger. Vi reser en hel del men den här gången tyckte vi det var skönt och bekvämt

att åka med Specialresor.

– När man var ung och skulle gå ut var det ABBA som gällde på förfesten. Sen hamnade vi ofta på Willys Place i Skara, som förstas ägdes av Bert Willy Karlsson. Jag har bara hört positiva omdömen om konserten ikväll från vänner. Det ska faktiskt bli lite extra kul att se dem som avatrar.

Så dyker det upp en glad busschaufför som ska ta oss till arenan i östra London, alldeles i närheten av OS-stadion från 2012. Hans buss står dock på fel sida i vänstertrafiken så han ska göra en U-sväng vid Trafalgar Square som ligger inom synavstånd. Den lilla manövern tar en halvtimme, vilket säger en del om trafiken i London. Men vi kommer fram i god tid och möter andra festsugna besökare, många klädda i glitter och glamour.

Att resa med sina vuxna barn är oftast väldigt trevligt. Kristina Rydergren är 80 år och bor i Norsborg. Hon reser

”Det ska bli härligt att få uppleva något nytt



Kristina Rydergren reser tillsammans med dottern Anna Westman. Resan är en 50-årspresent i förskott.

tillsammans med dottern Anna Westman, från Täby, som fyller 50 år i september.

– Min man tyckte att det passade oss två bäst, berättar Kristina. Anna blev jätteglad när jag ringde och frågade henne. Det här är en födelsedagspresent i förskott.

– Det är roligt, säger Anna. Jag blev jätteglad att få följa med på en arrangerad resa. Det är skönt att inte själv vara den som ska rodna i reseprogram och med biljetter. Jag blir glad av ABBA:s musik och det är mycket igenkänning.

– Vi måste ju shoppa också, säger Kristina. Det blir mycket inköp till barn och barnbarn. Vi gjorde en liknande resa 2016 med mina barnbarn. De shoppade mycket och jag passade på att prata med alla dörrvakter i varuhuset. Vi

Roger Johansson och Ulrika Nordmark från Götene såg fram emot att återuppliva ABBA-minnen för en kväll.

åkte också London Eye i strålende solsken.

Är det på riktigt?

Så drar konserten igång med levande musik och inspelade avatrar. Känslan är att ABBA kommer inflygande från ett annat universum i sina påfågeldräkter i första numret.

– Senast vi spelade i London var 1977, säger Benny Andersson i ett av mellansnacken.

Så påstår han att han är här på riktigt, bara lite yngre ... Hmm, vad ska man tro?

Avatarerna är nästan skrämmande lika det riktiga ABBA. Det uppstår en överlighetskänsla i blandning med fascination över vad den moderna tekniken kan åstadkomma.

– Jag förstår egentligen inte vad det är jag ser, säger en hänförd bänkgranne, Katarina Stråle.

När *Knowing me, knowing you* och *Chiquitita* rullar igång dansar alla i den stående publiken närmast scen. Armarna är sträckta mot taket och det är party i östra London.

Illusionen och hitlåtarerna rullar på. Ljuseffekterna är



Katarina Stråle, längst till höger, berättar om gamla ABBA-minnen. När ABBA hade vunnit melodifestivalen 1974 hade hon precis fött en dotter och låg på BB.



Många försöker slå mynt av ABBA-hysterin. Den här grälla sliptovern kostar cirka 900 kronor i svenska pengar.

inte bara fokuserade på scenen utan upptar hela arenan. Nu börjar även den sittande publiken ställa sig upp och digga hårt. Och den som vill ta en öl eller ett glas vin kan göra det. Vi är ju i England.

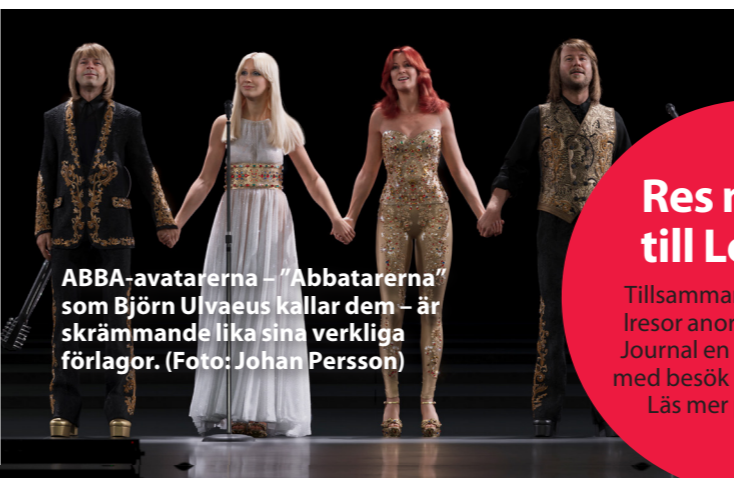
När vinnarlåten *Waterloo* presenteras kan Björn förstås inte undvika att berätta att den engelska juryn i Brighton 1974 gav noll poäng till ABBA. Ett slags ödets ironi.

Thank you for the music borde kanske vara sista låten men



Grönt eller rött ljus för ABBA? Kanske låta glasögonen avgöra!

istället öser avatarerna på med *Dancing queen* och *The winner takes it all*. Jodå, det rinner nog ned ett och annat pund i de redan välfyllda fickorna hos Björn, Benny, Agneta och Frida. Money, money, money ... ■



ABBA-avataren – "Abbtarerna" som Björn Ulvaeus kallar dem – är skrämmande lika sina verkliga förlagor. (Foto: Johan Persson)

Res med HJ till London!

Tillsammans med Specialresor anordnar Hemmets Journal en resa till London med besök på *ABBA Voyage*. Läs mer på sidan 106.



Ludvig och pappa Benny Andersson. (Foto: TT)

Producenten Ludvig Andersson:

Så skapade vi ABBA-avataren

Producenten av *ABBA Voyage* i London heter Ludvig Andersson. Han är son till Benny Andersson i hans äktenskap med Mona Nörklit. I fem år var Ludvig med om att ta fram föreställningen i rollen som producent.

– De första embryona till föreställningen såg sitt ljus 2015–16, berättar Ludvig. Det kom en man till ABBA:s kontor på Skeppsholmen och berättade om möjligheten att skapa fullständigt verkliga-hetstrogna 3D-animationer av människor. En del av att arbeta med ABBA är att säga nej till förfrågningar, men det här kändes kul och vi tänkte att vi kunde pröva. Det ledde till en resa till San Francisco som sådde ett frö till något. Där lärde vi oss bland annat att det inte finns hologram som fungerar för en hel konsert.

Berätta lite om de fem veckor bandet jobbade ihop för att skapa föreställningen!

– De har ju varit med i jobbet i många delar men det mest fysiskt krävande var fem veckor av motion-capture. Man använde sig av 160 in-fraröda kameror runt en scen. Bandet framförde alla låtar som skulle vara med i *ABBA Voyage*. Vi fångade varenda

detalj i deras väsen, kan man säga. All den här datan samlades sedan in av företaget Industrial Light & Magic.

– Två år senare har vi då vad vi kallar våra "abbtarar", det vill säga det animerade ABBA. Det var slitsamt arbete för bandet, men även fullt med nöje. Dagarna innan vi skulle börja filmningarna så dök det upp att Björn och Benny var tvungna att raka sig, annars kunde inte kamerorna registrera deras ansiktsmuskler och mimik.

Deras svar blev: "Aldrig i livet, det gör vi inte!" Så där höll hela projektet på att kapsejsa. Men efter viss övertalning gick de med på kravet.

Hur stor är budgeten för projektet?

– Närmare två miljarder kronor. Vi har en grupp med svenska investerare som stöttar oss.

Var det givet att ha musiken spelad live av ett band?

– Ja, det var absolut självklart! Det främsta skälet är egentligen att det är en konsert och då måste musiken vara live. Det var aldrig någon tvekan. Våra musiker är valda för att de själva är artister och trivs på scen. De är det bultande hjärtat i vår arena.

Ludvig Anderssons tre bästa ABBA-låtar genom historien.

1. *The visitors*
2. *The winner takes it all*
3. *The day before you came*